

TES ja UPJ-määräykset

SETELin tes:n piirissä olevat jäsenet irrotettiin joulukuussa Pardon jäsenyydestä upj-kysymysten, lähinnä niiden pakottavuuden ja keskeneräisten upj-suunnitelmien rahoittamiseen sitoutumisen takia. Seuraavassa poimintoja näitä koskevista muutamista sopimusmääräyksistä.

1) Tupo (neuvottelutulos 29.11. / sopimus 16.12.04) :

Liittoerä (2.2.2.)

"Mikäli liittoerän käytöstä ei sovita, maksetaan se prosenttimääräisenä yleiskorotuksena."

Toteamus :

Tämä on OK ja turvaa vapaan sopimisen.

2) VM:n neuvottelu- ja sopimusmääräykset 1.12.04

Liittoerä ja UPJ

"3.2. Virastot, joissa on vanha palkkausjärjestelmä"

"Määräykset koskevat sekä virka- että työehtosopimusaloja".

"Tulosopimuksen mukaiset liitto- ja tasa-arvoerät varataan vanhojen palkkausjärjestelmien virastoissa yksinomaan uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottamisen rahoittamiseen." (painettu sopimusmääräyksiin mustalla)

Toteamus :

Tämä on VM:n pakottava määräys upj:n käyttöönottamisesta ja liittoerän käyttämisestä yksinomaan upj:n rahoittamiseen.

VM:n yksipuolinen määräys on vastoin tupo-sopimuksen kohtaa 2.2.2., liittoerän käyttö (ks. yllä). VM on hyväksynyt tupon sellaisenaan.

Liittoerän käyttö on tupossa tarkoitettu sovittavaksi liittotasolla.

3) Valtion virka- ja työehtosopimus 14.12.04

UPJ

5 §:ssä todetaan, että keskustasolla on tehty erillinen ves/tes upj:n kattavasta toteuttamisesta valtionhallinnossa.

Toteamus:

Tällä tarkoitetaan ns. perälautasopimusta 14.12.04.

Liittoerä : 10 §; Vuoden 2005 liittoerän toteuttaminen

"Vuoden 2005 liittoerästä 0,54 % on siirretty sovittavaksi virastotason virka- ja työehtosopimuksilla."

Toteamus :

Tämän mukaisesti liittoerästä sovitaan virastotason sopimuksilla,

10 § edelleen:

"Vanhan palkkausjärjestelmän virastoissa noudatetaan vuoden 2005 liittoerän osalta, mitä siitä on sovittu edellä 5 §:ssä tarkoitetussa virka- ja työehtosopimuksessa."

Toteamus :

Tämän mukaisesti kuitenkin 2005 liittoerän osalta noudatetaan sitä mitä on sovittu ns. perälautasopimuksessa.

Eli tällä mitätöidään virastotason tes-osapuolten vapaa sopiminen liittoerän käytöstä (vrt. VM:n neuvottelu- ja sopimusmääräykset 3.2., yllä).

4. Perälautasopimus 14.12.04

Toteamus:

Perälautasopimuksen määräykset koskien UPJ:n käyttöönottoa ja ajoitusta, ovat sitovia, eivät enää suosituksia.

"4 § Virastotason osapuolten toiminta"

UPJ "...toteutetaan ensisijaisesti virastotason osapuolten välisillä virka- ja työehtosopimuksilla..."
..."noudattaen mitä siitä on keskustason virka- ja työehtosopimuksilla sovittu..."

"5 § Keskustason osapuolten toiminta"

"Mikäli virastotason neuvottelutulosta virka- ja työehtosopimukseksi uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottamisesta ei poikkeuksellisesti saavuteta 3§:n mukaiseen määräaikaan mennessä, järjestelmän käyttöönottaminen voidaan myös ottaa neuvoteltavaksi ja sovittavaksi keskustasolla. Tällaiset neuvottelut käynnistetään keskustason osapuolen vaatimuksesta."...

Toteamus :

Keskustasolla sopimista on jo tapahtunut ST:n pään yli esimerkiksi Häken, ja aiemmin myös poliisihallinnon osalta. Molemmat ves-aloja.

Työehtosopimusten osalta ristiriita tulee siinä, että keskustaso ei ole tes-osapuoli; eikä pääjärjestön sopimusvalta myöskään missään tapauksessa yllä sen ulkopuolella oleviin. Tätä nyt yritetään murtaa.

Kyse olisi siten tes-sopimusoikeuden "kaappaamisesta" keskustasolle. Tämä myös on tupon vastaista; sopimusoikeutta päinvastoin on sovittu siirrettäväksi paikallistasolle.

"6 § Virastokohtaisten sopimuserien varaaminen UPJ:n käyttöönottamiseen"

"...virastokohtaiset palkantarkistuserät, kuten liitto-, tasa-arvo- ja järjestelyvaraerät, varataan vuoden 2005 liittoerästä alkaan käytettäväksi yksinomaan uuden palkkaus-

järjestelmän käyttöönottamisesta tehtävien virka- ja työehtosopimusten vaiheittaisen toteuttamisen rahoittamiseen.”...

Toteamus :

On siis oleellisen tärkeätä nyt turvata tes-sopimusoikeuden säilyminen koskemattomana tes-osapuolten välillä, niin itse upj:n kuin siihen käytettävien varojenkin osalta. Menettäminen olisi pysyvää.

6 § edelleen:

”Ellei muusta sovita, vuoden 2005 liittoerä maksetaan 2 momentin mukaisesti kertaluontoisena eränä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun liitteen 1 mukainen määräaika on päättynyt ilman, että neuvottelutulosta on saavutettu, 1.3.2005 ja maksukuukauden väliseltä ajalta.”

Toteamus :

Tämä tuntuisi yksin luettuna turvaavan sopimusoikeuden paikallistasolla. Kuitenkin 5 §:n mukaisesti tes-osapuolten riita upj:sta voidaan ottaa keskustasolla sovittavaksi. UPJ:n käyttöönottomääräykset ovat pakottavia pääjärjestön jäsenten osalta.

5. Allekirjoituspöytäkirja 14.12.04

Pöytäkirja sisältää ehtoja ja määräyksiä uuden palkkausjärjestelmän kattavasta toteutuksesta valtionhallinnossa.

”6 § Työsopimussuhteisen henkilöstön asema

Yleisenä periaatteena on, että henkilöstö otetaan uuden palkkausjärjestelmän piiriin palvelussuhdelajista riippumatta, ellei muuhun ole syytä. Uudesta palkkausjärjestelmästä voidaan siis tehdä työehtosopimus silloin, kun se alalla työskentelevän työsopimussuhteisen henkilöstön määrä ja muut asianhaarat huomioon ottaen on tarkoituksenmukaista.

Milloin työehtosopimusta ei tehdä, mutta uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottamisen yhteydessä päätetään kuitenkin nimenomaan ulottaa se alalla työskentelevään työsopimussuhteiseen henkilöstöön, voidaan käyttöönottosopimuksen allekirjoituspöytäkirjassa sopia uuden palkkausjärjestelmän toteuttamisesta työsopimuksilla ja niiden muutoksilla, ottaen huomioon uuden palkkausjärjestelmän soveltamisala ko. sopimus-alalla.”

Toteamus :

Tämän pykälän mukaan ”yleisenä periaatteena” on, että upj:n piiriin otetaan myös työsopimussuhteiset, ”ellei muuhun ole syytä”.

UPJ:sta voidaan siis tehdä työehtosopimus, tai olla tekemättä.

UPJ-määräysten sitovuutta työsuhteisiin on lievennetty tällä pykälällä.

Valtion yleinen virka- ja työehtosopimus 14.12.04 liitteineen sitoo pääsopijajärjestöjen jäseniä, mutta ei niihin kuulumattomia. Seteli irtosi Pardian alajärjestöjäsenyydestä 14.12.04 alkaen, eli ennen ko. sopimusten solmimista.

6. VM:n määräykset ja muu aineisto (65 sivua)

VM on antanut UPJ:n toteuttamisesta useita määräyksiä ja ohjeita yhteisymmärryksessä pääsopijajärjestöjen kanssa. Aineisto löytyy VTML:n verkkosivuilta.

Tähän siteerataan vain yksi määräyksen kohta.

Määräys 22.12.2004, 6/2004 (ves/tes upj:n kattavasta toteutuksesta valtionhallinnossa)

"5. Keskustason osapuolten toiminta"

"Keskustason osapuolet toiminnallaan myös edistävät virastotason neuvottelutuloksen vahvistamista virka- ja työehtosopimukseksi.

Mikäli virastotason neuvottelutulosta ei poikkeuksellisesti kuitenkaan saavutettaisi sitovaan ajankohtaan mennessä, järjestelmän käyttöönotto voidaan ottaa neuvoteltavaksi ja sovittavaksi keskustasolla. Tällaiset neuvottelut käynnistetään yhdenkin osapuolen vaatimuksesta. Virastotason osapuolten on tällöin osallistuttava neuvottelujen valmisteluun ja avustettava neuvotteluissa."

Toteamus :

Tämän perälautamääräyksen tarkoituksena toteuttaa upj koko valtionhallinnossa, viimekädessä keskustason päätöksillä.

Keskitetyn virkaehtosopimusjärjestelmän osalta keskustasolla tähän on sovellettavissa sen sisältämiä neuvottelu- ja sopimusvaltuuksia.

Työsopimussuhteisten osalta ei tällaisia valtuuksia ole, koska työehtosopimus neuvotellaan ja sovitaan työehtosopimuslain mukaisesta tes-osapuolten välillä. Mitään keskitettyä neuvottelujärjestelmää ei tes:n osalta myöskään valtiolla ole.

Yhteenveto

SETELI on vaatinut, että UPJ, tai vaihtoehtona nykyisten palkkausmääräysten kehittäminen, neuvotellaan ja sovitaan tes-osapuolten, eli merenkululaitoksen ja Setelin välillä, kuten muutkin työehtosopimuksen ehdot.

Liitto on tupo-ehtojen mukaisesti esittänyt, että eillei UPJ:stä saavuteta neuvottelutulosta määräajassa, niin liittoerä 2005 maksetaan takautuvasti 1.3.05 lähtien yleiskorotuksena, ellei muusta sovita.

Merenkululaitos ei ole tähän valtiovarainministeriön määräyksiin vedoten suostunut, vaan katsoo, että perälautasopimusta tulee sellaisenaan noudattaa, sisältäen keskustason valtuudet päättää kahdenvälisen työehtosopimuksen ehdoista.

Kun kyse on erittäin merkittävästä, työehtosopimuslain takaamaan sopimusvapauden puuttumisesta kolmansien osapuolten taholta, ja tämän menettelyn hyväksymisestä myös jatkossa, niin en ole tällaiseen sopimusoikeuden luovuttamiseen voinut suostua. HS